

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“Український католицький університет”

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
кафедрою психології та психотерапії
завідувач кафедри Кечур Р.В.
(підпис) _____ дата 04.09.2023

Освітньо-професійна програма «Клінічна психологія з основами психодинамічної терапії», другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

1. Загальна інформація про курс:

Назва курсу	Основи психотерапії: етика, планування та структура
Викладач (-і)	Мироненко Олександр Іванович
Профайл викладача (-ів)	https://scholar.google.com.ua/citations?user=Dn2m_jQAAAAJ&hl=uk
Контактний тел.	0671977005
E-mail:	miralex.nixon@gmail.com
Сторінка курсу в CMS UCU	https://cms.ucu.edu.ua/course/view.php?id=6716
Консультації	За потребою

2. Коротка анотація до курсу

Знання основ структури, планування та етичних засад психотерапії є невід’ємною складовою частиною фахової компетентності клінічного психолога, яку він може втілювати у психологічній практиці чи наукових дослідженнях. Даний курс є обов’язковим для студентів, що здобувають спеціальність "Психологія". Покликаний ґрунтовно ознайомити студентів з особливостями організації психотерапевтичної допомоги, її застосуванням у практичній діяльності. Студенти впродовж курсу отримають компетентності із планування психотерапевтичної роботи згідно науково-доказових трансдіагностичних показників, що враховуються в будь-якій терапевтичній модальності. Опанують теоретичні знання щодо структури психотерапії та етичних засад. Розвинуть етичну чутливість та опанують навички вирішувати етичні дилеми в психотерапевтичній практиці.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу: сприяти опануванню студентами вмінь планувати та структурувати психотерапевтичний процес, навичками усвідомлювати та вирішувати етичні питання та дилеми в психотерапевтичній практиці.

Основні цілі курсу:

1. Поглибити навички командної співпраці при вирішенні складних неоднозначних завдань в ході майбутньої професійної діяльності.
2. Розвинути практичні компетентності студентів у галузі планування та структурування психотерапевтичного процесу.
3. Сформувати готовність до роботи з клієнтськими запитами, зокрема на етапі первинного контакту та планування психотерапевтичного процесу.
4. Поглибити знання студентів щодо основних етичних засад психологічної допомоги загалом та психотерапії зокрема.
5. Розвинути етичну чутливість (виявляти, діагностувати етичні дилеми). Озброїти навичками вирішувати етичні дилеми в психологічній практиці.

4. Формат курсу

Змішаний (*blended*) - курс, що має супровід в системі CMS UKU, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

5. Результати навчання

В результаті навчання студенти зможуть:	ПР
Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із наукових та психодинамічно орієнтованих джерел, аналізувати їх зв'язок з біологічними основами психічної діяльності, нормальним та патологічним перебігом психічних процесів, та використовувати ці знахідки у консультативному процесі. Будувати інтегративні теоретичні моделі, висувати гіпотези на їх основі, розробляти дизайн дослідження та здійснювати перевірку гіпотез із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у написанні кваліфікаційної роботи.	ПРН01
Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій, використовувати емпіричні результати для прогнозування психічних явищ і управління ними в процесі практичної діяльності.	ПРН04
Розробляти програми психологічних інтервенцій (консультування з елементами психотерапії), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі на різних етапах (проведення первинного інтерв'ю, діагностика, підбір відповідних методів психотерапевтичного впливу на психіку, врахування відмінностей, переваг та обмежень різних технік і напрямків психодинамічного підходу) з різними категоріями клієнтів (діти, підлітки, сім'ї, пацієнти клінік тощо), оцінювати якість.	ПРН05
Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації. Розуміти власні обмеження та знати коли необхідно відправити клієнта до іншого фахівця.	ПРН08
Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. Керуватись знаннями про християнську духовність та християнські цінності як основну опору етичності у своїй професійній діяльності.	ПРН09
Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. Критично оцінювати психодіагностичні методи дослідження певного психічного явища та адекватно підбирати (модифікувати) методи відповідно до цілей діагностики та консультування.	ПРН11

Результатом навчання є розвиток наступних компетентностей студента

Загальні компетентності

Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ЗК 04
Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	ЗК 05
Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ЗК 06
Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	ЗК 09

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики, у тому числі у контексті психодинамічної парадигми.	ФК 01
Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.	ФК 05
Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних, полікультурних командах для досягнення спільної цілі, брати на себе відповідальність за прийняття рішення та прояв творчості у груповій роботі.	ФК 06
Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.	ФК 08
Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями, нести відповідальність за використання фахових інструментів у психодинамічному напрямку.	ФК 09
Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях: проводити фахову психологічну діагностику різних груп населення (діти, підлітки, юнаки, дорослі та люди похилого віку), розробляти авторські інструменти для діагностики психологічних явищ у рамках психодинамічної парадигми та здійснювати адаптацію існуючих діагностичних методик до потреб дослідження, здійснювати первинне інтерв'ю, проводити фахові психологічні консультації з опорою на психодинамічну парадигму.	ФК 10

6. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	10 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20 год.
самостійна робота	60 год.

7. Ознаки курсу:

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2023-2024	1	Психологія	1	Нормативний (Н)

8. Пререквізити

Для ефективного засвоєння курсу студенти повинні володіти знаннями з дисциплін: «Пропедевтика психіатричних захворювань», «Основи психотерапії: історія та сучасність».

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

10. Політики курсу

Академічна доброчесність. В УКУ діють нормативні документи, які врегульовують питання дотримання академічної доброчесності та декларують чіткі етичні норми у навчальній діяльності. Це, зокрема, Положення про освітній процес (https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/2023_Polozhennya-pro-osvitnij-protses-zminy-06.06.2023-.pdf), згідно з п.10.1 параграфу 10 Академічна доброчесність, «В Університеті категорично заборонені списування і плагіат» та Положення про запобігання академічному плагіату та іншим видам порушень академічної доброчесності в освітньому процесі, науково-педагогічній і науковій діяльності у закладі вищої освіти “Український католицький університет” (<https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/2022.-Polozhennya-pro-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>), яке, зокрема, встановлює правила наукової етики в письмових роботах та наукових дослідженнях, навчальних та інших матеріалах усіх учасників освітнього процесу. Відповідно до Положення (п.2.1. параграфу 2. Визначення академічної доброчесності, академічного плагіату та його форм), академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; у випадку студента - подання кінцевого варіанту роботи викладачеві (на кафедрі) або її публічна презентація. Це стосується як дослівного переписування чужих ідей обсягом від одного речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтворення тексту / інших матеріалів, так і їх подання з незначними змінами, через перефразування чи довільний переказ / відтворення без посилання на автора (авторів). Це стосується як загальновідомих авторів, так і маловідомих, у тому числі - робіт, створених Вашими колегами-одногрупниками чи студентами інших навчальних курсів.

У разі виявлення у студентській роботі ознаки плагіату / списування, така робота анулюється викладачем без права повторної здачі цієї роботи на перевірку, і Ви отримуєте оцінку "0" за цю роботу.

У разі виявлення однакових за змістом робіт у кількох студентів (схожість встановлюється за наявністю в тексті роботи однакових за змістом, що відповідають вище описаному визначенню плагіату, частин роботи), викладач має право анулювати кожну з цих робіт, без з'ясування «першості» виконання роботи одним із Вас.

Повторне виявлення плагіату / списування в межах навчальної дисципліни є підставою для не зарахування студентам усієї навчальної дисципліни. Подальший розгляд питання щодо права студента складати цей курс за талоном №2 або про необхідність повторного прослуховування курсу на наступний навчальний рік подається викладачем на розгляд декана факультету.

11. Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)*/ Формат**	Матеріали	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Вид оцінювання/ Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Вересень							
04.09.2023 (2 акад. год)	Умови психотерапевтичного процесу Поняття про психологічний контакт та психологічний клімат; професійна роль психолога, психотерапевта та труднощі у виконанні ролі («клієнтські ігри»).	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	Кехеле, Г. (2021). Психоаналітична терапія. Теорія і практика Том 1: Теорія. Літопис. Вашека Т. В. Основи психологічної практики : навч. посіб. / Т. В. Вашека. — К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. — 200 с. Етичний кодекс психолога (1990). М. Київ.			

04.09.2023 (4 акад. год)	Терапевтичний альянс: дослідження, та критерії. Дослідження в психотерапії через призму якості психотерапевтичних стосунків; психологічний портрет та професіограма психологапсихотерапевта; особливості професійної підготовки психотерапевта в різних країнах). Професійне та емоційне вигорання психотерапевта. Профілактика вигорання.	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	HIPAA privacy rule and sharing information related to mental health. (2017, December 19). Retrieved from http://www.hhs.gov/hipaa/forprofessionals/special-topics/mental-health			
06.09.2023 (2 акад. год)	Рефлексія над компонентами терапевтичної ролі (рольова гра 1); взаємодія з провокативним клієнтом (рольова гра 2) Аналіз параметрів терапевтичного альянсу в різних терапевтичних модальностях. Аналіз відгуків клієнтів після терапевтичного стосунку (case study: навчальне відео). Рефлексія над власними психотерапевтичними ресурсами (практики self compassion).	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні кейси	Етичний кодекс психолога (1990). М. Київ Кехеле, Г. (2021). Психоаналітична терапія. Теорія і практика Том 1: Теорія. Літопис.	Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год).	Активність роботи на семінарі (5 б.) Написання есе-рефлексії за прочитаними матеріалами	До початку наступного модулю

Модуль 2. Жовтень

04.10.2023 (2 акад. год)	Етичне та критичне мислення в психотерапії. Етика психотерапевтичних стосунків. Типові труднощі в терапевтичному процесі. Етичні дилеми в психотерапії. Підготовка до викликів в професійній етиці.	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	Етичний кодекс психолога (1990). М. Київ Кехеле, Г. (2021). Психоаналітична терапія. Теорія і практика Том 1: Теорія. Літопис.			
04.10.2023 (4 акад. год)	Порівняння понять «порушення етичних норм» та «етичні дилеми» Розгляд психотерапевтичних ситуацій з етичними дилемами. Розбір етичних дилем за алгоритмом В.Климчука. Структура терапевтичного процесу. (Структура первинного інтерв'ю. Первинне інтерв'ю в різних терапевтичних модальностях. Культурні змінні і первинне інтерв'ю. Проведення наступних інтерв'ю. Завершення терапевтичного процесу. Заключні інтервенції).	<i>Семінарсько-практичне заняття</i> <i>Лекція F2F</i>	Навчальні кейси Презентація	Етичний кодекс психолога (1990). М. Київ Кехеле, Г. (2021). Психоаналітична терапія. Теорія і практика Том 1: Теорія. Літопис. Етичний кодекс психолога (1990). М. Київ Кехеле, Г. (2021). Психоаналітична терапія. Теорія і практика Том 1: Теорія. Літопис.	Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Активність роботи на семінарі (5 б.) Написання рефлексії за прочитаними матеріалами	До початку наступного модулю

Модуль 3. Листопад

08.11.2023 (4 акад. год)	Аналіз первинного інтерв'ю, змодельованого викладачем. Проведення первинного інтерв'ю рольовій грі з використанням навчальних кейсів.	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні кейси		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	До початку наступного модулю

08.11.2023 (2 акад. год)	Структура психотерапевтичного процесу: концептуалізація проблем та поставка цілей терапії (Роль терапевта в оцінюванні проблем клієнта. Процесуальні та кінцеві цілі. Опір клієнта до постановки цілей. Стадії моделі змін).	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	Етичний кодекс психолога (1990). М. Київ Кехеле, Г. (2021). Психоаналітична терапія. Теорія і практика Том 1: Теорія. Літопис.		Написання рефлексії за прочитаними матеріалами (5 бал.)	

Модуль 4. Грудень

06.12.2023 (2 акад. год)	Використання інтегративних терапевтичних стратегій та інтервенцій (Робота з почуттями клієнта. Робота з переконаннями та установками клієнта. Робота з поведінкою клієнта. Робота з історіями клієнта та символічними значеннями. Робота з патернами взаємодії клієнта. Робота з культурними та соціальними системами клієнта).	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	Cormier S. Interviewing and Change Strategies for Helpers / Sherry Cormier.. – 2016 с. HIPAA privacy rule and sharing information related to mental health. (2017, December 19). Retrieved from http://www.hhs.gov/hipaa/for-professionals/special-topics/mental-health		Написання рефлексії за прочитаними матеріалами (5 бал.)	
06.12.2023 (4 акад. год)	Обговорення фрагменту терапевтичної сесії на прикладі серіалу «In Treatment», аналіз ролі терапевта оцінюванні проблем клієнта.	<i>Семінарсько - практичне заняття</i>	Навчальні відео-матеріали		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	До початку наступного модулю

Модуль 5. Січень

03.01.2024 (2 акад. год)	Терапевтичні плани: визначення, види, цілі. Прийоми побудови терапевтичних планів. Компоненти терапевтичного плану. Оцінювання ефективності терапевтичних планів.	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	Основи психотерапії : навч. посіб. / В. І. Банцер, Л. О. Гребінь, З. В. Гривул та ін. ; під заг. ред. К. В. Седих, О. О. Фільц, Н. Є. Завацька. – Полтава : Алчевськ : ЦПК, 2013. – 392 с. Фройд, З. (2019). По той бік принципу задоволення. Фоліо		Написання рефлексії за прочитаними матеріалами (5 б.)	
03.01.2024 (2 акад. год)	Опрацювання терапевтичних технік. Аналіз ефективності терапевтичних планів у різних терапевтичних модальностях. Конструювання терапевтичного плану (на прикладі навчальних кейсів).	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні кейси	https://positivepsychology.com/mental-health-treatment-plans/ 4. https://www.apa.org/monitor/oct04/dilemmas Individual treatment plans. (2017, April 7). Retrieved from	Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	
	Підсумкове заняття	<i>Іспит</i>			ІНДЗ: на основі запропонованого кейсу описати та обґрунтувати терапевтичний план (30 год.) Підготовка до іспиту (10 год.)		За тиждень до підсумкового заняття

12. Система оцінювання та вимоги

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Загальна система оцінювання курсу	Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Студенти отримують 25 балів за участь на семінарах, та 25 балів за написання рефлексій за результатами опрацьованої літератури.
Вимоги до письмової роботи, семінарського заняття	Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог: • своєчасність виконання навчальних завдань; • повний обсяг їх виконання; • якість виконання навчальних завдань; • самостійність виконання; • творчий підхід у виконанні завдань.

Розподіл балів за видами роботи впродовж семестру

№ з/п	Вид поточної діяльності	Сума балів
1.	Робота на семінарсько-практичних заняттях	25
2.	Індивідуальні завдання	25
	Разом балів	50
	Іспит	50

13. Загальний перелік навчальної та наукової літератури та інформаційних ресурсів для опанування навчальної дисципліни.

1. Cormier S. Interviewing and Change Strategies for Helpers / Sherry Cormier.. – 2016 с.
2. HIPAA privacy rule and sharing information related to mental health. (2017, December 19). Retrieved from <http://www.hhs.gov/hipaa/forprofessionals/special-topics/mental-health>
3. <https://positivepsychology.com/mental-health-treatment-plans/> 4. <https://www.apa.org/monitor/oct04/dilemmas>
4. Individual treatment plans. (2017, April 7). Retrieved from <https://mn.gov/dhs/partners-and-providers/training-conferences/childrens-mental-health/individualtreatment-plans.jsp>
5. Kottler, J. A., & Shepard, D. (2015). Introduction to Counseling: Voices from the Field (8th ed.).Wadsworth.
6. Вашека Т. В. Основи психологічної практики : навч. посіб. / Т. В. Вашека. — К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. — 200 с.
7. Етичний кодекс психолога (1990). М. Київ.
8. Кехеле, Г. (2021). Психоаналітична терапія. Теорія і практика Том 1: Теорія. Літопис.

9. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 420 с.
10. Основи психотерапії : навч. посіб. / В. І. Банцер, Л. О. Гребінь, З. В. Гривул та ін. ; під заг. ред. К. В. Седих, О. О. Фільц, Н. Є. Завацька. – Полтава : Алчевськ : ЦПК, 2013. – 392 с.
11. Фройд, З. (2019). По той бік принципу задоволення. Фоліо
12. Фройд, З. (2019). Тлумачення снів. Фоліо.
13. Фройд, З. (2019). Тотем і табу. Фоліо.
14. Фройд, З. (2021). Вступ до психоаналізу: нові висновки. Навчальна книга - Богдан.